

GİTARA UYARLANAN OKUL ŞARKILARININ MÜZİK DERSLERİNDE KULLANILABİLİRLİĞİ

E. Bahadır AYYILDIZ

Mehmet Rüştü Uzel Mesleki Teknik Anadolu Lisesi, Gaziantep
enesbahadirayyildiz@gmail.com
Orcid ID: 0000-0002-7598-7087

Ali ERİM

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
alierim@ibu.edu.tr
Orcid ID: 0000-0003-2042-8859

Makale Geliş Tarihi: 17.07.2019 **Makale Kabul Tarihi:** 30.03.2020

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Atıf: Ayyıldız, E.B. & Erim, A. (2020). Gitara uyarlanan okul şarkılarının müzik derslerinde kullanılabilirliği. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17 (45), 85-104.

Öz

Bu çalışmada, gitarın müzik derslerinde ezgi ve eşliği birlikte seslendirebilen bir çalgı olarak, etkin bir biçimde kullanılması gerektiği tezi savunulmaktadır. Araştırmada seçilmiş okul şarkılarının gitara uyarlanması ve bu uyarlamaların müzik derslerinin niteliğini artırmaya etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda gitara uyarlanmış okul şarkılarıyla planlanmış müzik derslerinin; öğretmenlerin gitar çalgısına ilişkin farkındalığına, öğrencilerin şarkı ezgisini doğru seslendirmelerine, öğrencilerin derse ilgisini artırmaya ve öğretmenin ders yapma doyumuna etkisinin nasıl olduğu araştırılmıştır. Nitel yaklaşım içinde eylem araştırması olarak tasarlanan çalışmanın katılımcıları, Kocaeli ilinin Kartepe ilçesindeki bir ortaokulun 24 öğrencisi ile müzik öğretmenidir. Süreçte araştırmacı tarafından gitara uyarlanan okul şarkıları için deneyimli, besteci-gitarist eğitimcilerin görüşleri alınmıştır. Uygulama, dört derslik şarkı öğretimi etkinliği olarak gerçekleştirilmiştir. Uygulamalarda şarkı söyleme etkinlikleri gözlemlenmiş; uygulama sonrasında ise öğrenciler ve uygulayıcı öğretmenle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Araştırmada gözlem verileriyle görüşmelerden elde edilen bulgular değerlendirildiğinde; gitara uyarlanmış okul şarkılarının öğrencilerin gitara ilişkin farkındalıklarını artırdığı; şarkının ezgisini daha iyi duyabilmelerine ve böylece

E. Bahadır AYYILDIZ-Ali ERİM

şarkıyı ton içinde seslendirebilmelerine yardımcı olduğu; öğrencilerin çalgı olarak gitara ve müzik dersine ilgilerinin arttığı; uyarlamaların gitarla çoksesli çalınabilmesi sayesinde müzik öğretmenin dersi daha verimli yürüttüğü ve çalgısını daha etkin kullandığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Okul Şarkıları, Okul Çalgıları, Gitar Uyarlamaları*

THE USABILITY OF SCHOOL SONGS THAT ADAPTED TO GUITAR IN MUSIC COURSES

Abstract

In this study, it is argued that the guitar should be used effectively as a musical instrument that can be performed together with melody and accompaniment in music lessons. The aim of the study was to adapt the selected school songs to the guitar and to determine the effect of these adaptations on the quality of music lessons. For this purpose, it has been investigated how the music lessons planned with the guitar adapted to the guitar, the awareness of the teachers about the guitar instrument, the students singing the song melody correctly, increasing the interest of the students in the lesson and the effect of the teacher on the course satisfaction. The research was designed as action research from qualitative research approaches. The participants of the study were the music teacher of the school with 24 students in a secondary school in the district of Kartepe in Kocaeli province. In the process, the opinions of experienced, composer-guitarist educators were taken for the school songs adapted to the guitar by the researcher. Semi-structured interviews were conducted with the students and observed singing activities in the practices. Considering the findings obtained from the views of students and teachers in the research, when the school songs were used in music lessons, it has been reached that the students increased their awareness about the guitar, they could hear the tune more clearly and thus helped to sing the song in tone, students increased interest in the instrument and the music lesson and as the adaptations can be played with the guitar polyphonic, the music teacher teaches the lessons more efficiently and uses the instrument more effectively.

Keywords: *School Songs, School Instruments, Guitar Adaptations*

Giriş

Ülkemizde genel müzik eğitimi kapsamında okullarda verilen müzik dersi öğretim programı yapısında dört öğrenme alanı yer almaktadır. Bunlar; “dinleme-söyleme”, “müziksel algı ve bilgilenme”, “müziksel yaratıcılık” ve “müzik kültürü”dür (MEB, 2018). Bu öğrenme alanlarıyla ilgili kazanımların amaca ulaşması için, müzik ders kitaplarında şarkılar aracılığıyla söyleme, dinleme ve çalma etkinliklerine yer verilmektedir. Müzik ders kitaplarında yer alan ve müzik etkinliklerinde kullanılan bu şarkılar okul şarkısı olarak tanımlanmaktadır. Uçan (1990), müzik eğitiminde kullanılan bu şarkıların, müzik eğitiminin en büyük yardımcısı olduğunu, eğitsel

Gitara Uyarlanan Okul Şarkılarının Müzik Derslerinde Kullanılabilirliği

amaçla bestelenmiş ya da okul müziği özelliklerini taşıyan tek sesli, çok sesli ve eşlikli şarkılardan oluştuğunu ifade etmiştir.

Şarkı öğretiminde öğrenmeyi kolaylaştıracak ve destekleyecek en temel araç ise öğretmen çalgısıdır. Müzik öğretmeninin lisans eğitimi süresince edindiği çalgı yeteneğini, bilgisini unutmaması, aksine geliştirmesi ve derslerde daha etkin kullanabilmesi, onun mesleki yönden kendine güvenini ve öğretimdeki başarısını artıracaktır. Küçüköncü (2006: 25) de müzik öğretmeninin sesini kullanmasından daha çok çalgısını kullanmasının önemli olduğunu, çalgının hem bir öğretim aracı hem de eşlik aracı olduğunu ve bir müzik öğretmeninin sesini ve çalgısını kullanabilmede sanatsal düzeyde yeterli olması gerektiğini belirtir.

Öğretmen çalgısı denilince akla ilk gelen çalgılar arasında gitar ilk sıralarda yer almaktadır. Nitekim Kıvrak (2003), bu çalgının taşınabilir piyano olarak nitelendirildiğini, piyano ile çalınabilen pek çok eserin onunla çalınabileceğini, çok pahalı bir çalgı olmadığını, okul şarkıları için etkili bir eşlik çalgısı olduğu gibi, çocukların ve gençlerin büyük ilgi gösterdiği popüler müziklerin de gözde çalgısı olduğunu ifade etmiştir.

Gitarın eşlik çalgısı olarak derslerde kullanımını birçok araştırmaya konu olmuştur. Söz gelimi Yungul (2008), okul şarkılarının gitar eşliklerinin nasıl yapılacağına yönelik kullanılacak yöntem, teknik ve modelleri belirlemiştir. Çalışmasında, şarkıların ezgisel ve armonik çözümlenmesine, eşlik partisindeki akorların birbirine bağlanmasına, ezginin ritmik yapısına ve üslubuna uygun eşlik figürleri bulunmasına ve eşlik modellerinin oluşturulmasına yer vermiştir. Köz (2007) ise, ilköğretim ikinci kademedeki görev yapan bireysel çalgı eğitimi (gitar) alanı mezunu müzik öğretmenlerinin, okul şarkılarına eşlik etmede karşılaştıkları sorunların ve gitarın bu alanda kullanılabilirliğini araştırmıştır. Çalışmada gitar, ses genişliği, gürlüğü, çoksesliliğe elverişli yapısı, kullanılabilen ritmik yapılar ve efekt sesler bakımından okul şarkılarına eşlik etmede uygun bir çalgı olarak tanımlanmış; gitarın müzik dersinin verimine ve öğrencilerin müzikal gelişimine olumlu katkı yapacağı dile getirilmiştir.

Gitar, eşlik çalgısı olarak müzik derslerine kuşkusuz katkı sağlayacaktır ancak gitar yalnızca eşlik çalgısı değildir. Gitar hem akor eşliğini hem de ezgiyi aynı anda duyurabilen bir çalgıdır. Gitar için yazılmış birçok solo eser (çoksesli), düzenleme ile piyano ve diğer çalgılardan gitara aktarılmış birçok eser bulunmaktadır. Önder ve Yıldız'a (2008: 118) göre çoksesliliğe uygunluğu sayesinde hem eşlik hem de solo (çoksesli) çalgı olarak çalınabilen klasik gitarın eğitim sürecinde, öğrencilerin her iki alanda da bilgi sahibi olmaları ve bu bilgileri gitar üzerinde uygulayabilmeleri sağlanmalıdır.

Şarkı öğretiminde ezginin öğretilmesi, nota okuma ve(ya) kulaktan öğrenme yöntemiyle sağlanmaktadır. Burada gitarın tek sesli bir biçimde ezgiyi duyurması öğretime destek olmaktadır. Ancak sadece ezgiyi duyurmak, gitar gibi eşlik işlevi de olan bir çalgının bütün özelliklerini kullanılmaması anlamına gelmektedir. Ezgi gitar ile eşlik sesleriyle duyurulduğunda şarkı öğretimine farklı bir boyut katacaktır. Bu

açından okul şarkılarının gitara çok sesli uyarlanarak kullanılmasının şarkı öğretiminin daha etkin sürdürülmesini ve gitarın derslerde daha işlevsel kullanılmasını sağlayabileceği öngörülmektedir. Gitarın bu özellikleri göz önünde bulundurularak bu çalışmada seçilmiş okul şarkılarının gitara uyarlanması ve bu uyarlamaların müzik derslerinin niteliğini artırmaya etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla gitara uyarlanmış okul şarkılarıyla planlanmış müzik derslerinin öğretmenlerin gitar çalgısına ilişkin farkındalığına, öğrencilerin şarkı ezgisini doğru seslendirmelerine, öğrencilerin derse ilgisini artırmaya ve öğretmenin ders yapma doyumuna etkisi araştırılmıştır.

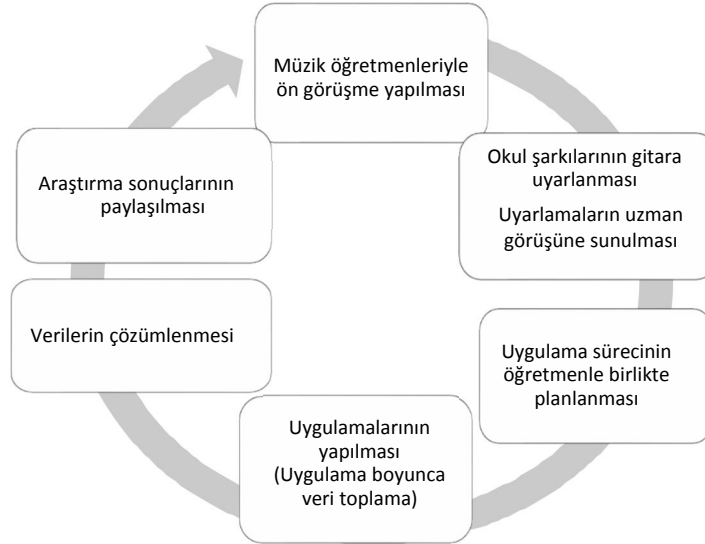
Yöntem

Desen

Çalışma, eylem araştırması olarak desenlemiştir. Eylem araştırması, araştırma ile uygulamayı bir araya getiren bir araştırma türüdür. Nitel çalışmada vurgulanan araştırmacının katılımcı rolü ve aynı zamanda veri toplama aracı olması durumu bu araştırma türünde kendini gösterir (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 78).

Eylem araştırmasının asıl amacı uygulamayı iyileştirmektir (Calhoun 2002; akt. Aksoy, 2014: 477). Bu nedenle kuramsal bilgi üretmek eylem araştırmasının öncelikleri arasında gelmemektedir. Eylem araştırmaları uzman araştırmacıların yürütücülüğünde, uygulayıcıların ve probleme taraf olanların da katılımıyla gerçekleştirilir (Karasar, 2003: 27).

Bu çalışmada araştırma süreci aşağıdaki gibi tasarlanmış ve uygulamaya konmuştur.

Şekil 1. Araştırma Süreci

Gitara Uyarlanan Okul Şarkılarının Müzik Derslerinde Kullanılabilirliği

Çalışma Grubu

Çalışma, Kocaeli-Kartepe ilçesinde bulunan Halise Türkkan Ortaokulunda yürütülmüştür. Çalışmanın burada yapılma nedeni, ön görüşmelere katılan müzik öğretmeninin çalışmaya uygulayıcı öğretmen olarak katılma isteğidir. Bu bağlamda çalışma grubu, müzik öğretmeni ile 24 öğrencisinden oluşmaktadır.

Tablo 1.*Katılımcı öğrencilerin özellikleri*

<i>Cinsiyet</i>	<i>Öğrenci Sayısı</i>	<i>Sınıf Seviyesi</i>
Kız	14	6
Erkek	10	
Toplam	24	

Araştırmanın yapıldığı okul, farklı kültürlerden insanların birlikte yaşadığı bir mahallededir. Öğrencilerin çoğunluğu da buraya göç sonucu yerleşmiş ailelerin çocuklarıdır.

Uygulayıcı müzik öğretmeni, altı yıldır müzik öğretmenidir ve uygulamanın yapıldığı okulda iki yıldır görev yapmaktadır. Derslerinde eşlik çalgısı olarak org ve gitar kullanmaktadır. Öğrenciler, derslerde okul çalgısı olarak flüt ve melodika kullanmaktadır.

Verilerin Toplanması

Süreçte öncelikle 2017-2018 eğitim-öğretim yılında okutulan 6. sınıf müzik ders kitabında yer alan 'Neşeli Günler', 'Yurdumda', 'Sevgi Çiçekleri' ve 'Okula Başladık' şarkılarının gitar uyarlamaları yapılmıştır. Şarkıların seçimi için araştırmacılar ve uygulayıcı öğretmenin değerlendirmeleri sonucunda iki makamsal, iki tonal şarkı seçilmiştir. Uyarlamalar birinci araştırmacı tarafından yapılmış ve uzman görüşlerine sunulmuştur.

Çalışmaya yasal izinler alındıktan sonra başlanmıştır. Uygulama her şarkı için birer ders saati olacak şekilde planlanmıştır. Öğretmen kılavuz kitabında yer alan kazanımlar ve öğrenme alanları göz önünde bulundurularak ders planları hazırlanmıştır. Planlama, öğretmenin okul şarkılarını, gitar uyarlamalarını kullanarak öğretimini içermektedir.

Uygulama devam ederken birinci araştırmacı ve öğretmen, uygulama sonu etkinliği olarak iki ders eklenmesine karar vermiştir. Uygulama sonu etkinliğinde öğrenilen şarkılar gitar uyarlamaları eşliğinde tekrar söylenmiş, ardından öğrenciler de flütle eşlik etmiştir. Burada amaç öğrencilerin öğrendikleri şarkılardaki ezgileri ne kadar iyi takip edebildikleri ve flütle icra edebilme durumunu incelemektir. Uygulama süreci şu şekildedir:

Tablo 2. Uygulama Planı

Dersler	Okul Şarkısı	Tarih
1. Ders	Neşeli Günler	27.04.18
2. Ders	Sevgi Çiçekleri	05.05.18
3. Ders	Okula Başladık	08.05.18
4. Ders	Yurdumda	15.05.18

Uygulama sürecinde birinci araştırmacı gözlemci olarak derslere katılmış; derslerde şarkı öğretim aşamasından sonra, şarkı söyleme etkinliklerini kayıt altına almıştır. Ayrıca uygulayıcı öğretmenle ve öğrencilerle görüşme yapılmıştır.

Görüşmeler

Ana çalgısı gitar olan müzik öğretmenleriyle yapılan görüşmeler

Bu yapılandırılmamış görüşmeler, çalışmanın başlangıç aşamasında; müzik derslerinde gitarın bir öğretmen çalgısı olarak kullanım durumunu belirlemek amacıyla yapılmıştır. Kartopu örnekleme yöntemiyle çeşitli illerden ana çalgısı gitar olan 10 müzik öğretmeniyle görüşülmüştür. Görüşmelerde öğretmenlere “Gitarınızı derslerinizde ne sıklıkta, dersin hangi bölümünde ve nasıl kullanıyorsunuz? (Eşlik çalgısı mı? Yalnızca ezgiyi duyurma aracı olarak mı? vb.)” sorusu sorulmuştur. Elde edilen veriler, alan yazınından da yararlanılarak sorunun tanımlanması sürecinde kullanılmıştır.

Uygulayıcı müzik öğretmeniyle yapılan görüşmeler

Uygulayıcı öğretmenle yapılan bu görüşmeler yoluyla gitara uyarlanmış okul şarkılarıyla tasarlanmış müzik derslerinin öğretmenin gitar çalgısına ilişkin farkındalığına, öğrencilerin derse ilgisini artırmaya ve öğretmenin ders yapma doyumuna etkisinin nasıl olduğuna ilişkin veri toplanmıştır. Bu süreçte “yarı yapılandırılmış görüşme formu” kullanılmıştır. Uygulayıcı öğretmen, araştırmacılarla iş birliği içinde çalışmış, görüşmeler uygulama sonunda ses kaydı alınarak yapılmıştır.

Katılımcı öğrencilerle yapılan görüşmeler

Katılımcı öğrencilerle yapılan görüşmeler yoluyla gitara uyarlanmış okul şarkılarıyla tasarlanmış müzik derslerinin öğrencilerde bir çalgı olarak gitara ilişkin farkındalık yaratmaya ve öğrencilerin derse ilgisini artırmaya etkisinin olup olmadığına ilişkin veri toplanmıştır. Bu süreçte de “yarı yapılandırılmış görüşme formu” kullanılmıştır. Görüşmeler sürece yayılmış ve süreç sonunda tüm katılımcı öğrencilerden görüş alınmıştır. Bu görüşmeler birinci araştırmacı tarafından öğrencilerle birebir ve yüz yüze yapılmış, o sırada ses kaydı alınmıştır.

Araştırmacı notları

Araştırmacılarından birinin aynı zamanda katılımcı olması nedeniyle araştırmacı notları ders sırasında, ders aralarında ve ders sonlarında tutulmuştur. Araştırmacı notları, görüşme verilerini doğrulamak amacıyla kullanılmıştır.

Gitara Uyarlanan Okul Şarkılarının Müzik Derslerinde Kullanılabilirliği

Verilerin Çözülmesi

Verilerin çözülmesinde betimsel analiz kullanılmıştır. Görüşmelere ilişkin ses kayıtları araştırmacılar tarafından yazıya dökülmüştür. Görüşme sorularının değerlendirilme aşamasında veriler çizelge halinde sunulmuş ve öğrenciler Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5,...ve Ö24 biçiminde kodlanmıştır. Geçerlilik ve güvenilirlik için görüşme verileri iki araştırmacı tarafından farklı zamanlarda çözümlenmiştir. Daha sonra araştırmacılar, görüşme verilerini bir araya gelerek değerlendirmiş, ortak bir çözümleme yapmıştır.

Bulgular

Öğrencilerle Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

Gitara uyarlanmış okul şarkılarının müzik derslerinde kullanılmasının katılımcı öğrencilerde bir çalgı olarak gitara ilişkin farkındalık yaratıp yaratmadığının belirlenebilmesi için öğrencilere ilk olarak "Uygulamalarda öğretmenin gitarla yaptığı eşlik hakkında ne düşünüyorsun?" sorusu yöneltilmiştir. Yanıtlar, aşağıdaki çizelgede görülmektedir.

Tablo 3. Uygulamada öğretmenin gitarla yaptığı eşliğe ilişkin öğrenci görüşleri

Katılımcı	Öğrenci İfadeleri
Ö1	<i>Öğretmenin şarkılara gitarla eşlik etmesi hoşuma gidiyor.</i>
Ö2	<i>Güzel oldu gitarla derslerden memnundum</i>
Ö3	<i>Gitar çalmasaydı öğretmen şarkının temposunu anlayamazdık bu yüzden çalması önemliydi.</i>
Ö6	<i>Dersler eğlenceli geçti, eğer öğretmen gitar eşlik yapmasaydı biz notaları şarkının ritmine göre uyduramayabilirdik bestesini bulamayabilirdik.</i>
Ö7	<i>Hocam bence şarkıyı daha da güzelleştiren bir hal aldı gitar çalınması. Hocamın yerinde ben de olmak isterdim ama gitar çalmayı bilmiyorum.</i>
Ö8	<i>Tek başımıza şarkıyı anlayamazdık gitarla olması daha iyi oldu</i>
Ö9	<i>Gitar olmasaydı şarkının ritmi olmazdı güzel ses çıkmazdı.</i>
Ö10	<i>Gitarla ders yapmak daha hoşuma gidiyor. Çünkü müzik şarkısız olmaz şarkı da müziksiz olmaz.</i>
Ö12	<i>Gitarla daha güzel oldu çünkü şarkı söylememiz daha güzel oldu gitar bizi destekledi.</i>
Ö13	<i>Hocamız gayet iyi çalıyor gitarla eşlik yaptığı zaman benim daha çok söyleyesim geliyor.</i>
Ö15	<i>Bence hocamız çok iyiydi gitarla eşlik etmesi gayet güzeldi.</i>
Ö17	<i>Bence çok güzel çünkü sadece biz söylesek anlamsız oluyor, burada gitar sanki söylüyormuş gibi oldu o yüzden daha da güzeldi.</i>

Ö18	<i>Gitarla daha güzel oluyor ben de gitar çalmak istiyorum hocamız gitar dersi açsa ders almak isterdim</i>
Ö19	<i>Hocamızın gitarla ders yapması çok güzel benim de gitar çalısım geliyor.</i>
Ö20	<i>Gitarla daha çok eğleniyoruz notaları öğrenmemiz daha kolay oluyor.</i>
Ö21	<i>Gitarla çalmasaydı şarkıyı söyleyemezdik. Gitar dersin daha güzel geçmesini sağlıyor.</i>
Ö22	<i>Hocamızla dersler eğlenceli geçiyor çok güzel çalıyor gitarı bu yüzden gitarla eşlik etmesi çok hoşuma gidiyor.</i>
Ö23	<i>Gitar olunca daha sesli, daha coşkulu oluyor dersler şarkıları daha istekli söylüyorum.</i>

Katılımcı öğrencilerin büyük çoğunluğu müzik dersinde okul şarkılarına gitarla eşlik yapılmasına ilişkin olumlu görüş bildirmiştir. Olumlu görüş bildiren katılımcı öğrencilerin bir kısmının (Ö3, Ö6, Ö8, Ö9, Ö17, Ö20, Ö21) gitarın okul şarkısına eşlik ederken ezgiyi duyurmasına ilişkin farkındalık içinde oldukları da anlaşılmaktadır. Bu farkındalığı, katılımcılar “*şarkının temposunu anlama*”, “*şarkıyı anlama*”, “*besteyi bulma*”, “*gitarın sanki şarkıyı söylüyor gibi olması*” vb. ifadelerle dile getirmişlerdir. Ayrıca 14 öğrenci, öğretmenlerinin şarkılara gitarla eşlik etmesine ilişkin olumlu tutum içinde olduklarını ifade etmiştir. Bunlar arasında “*ders daha güzeldi*”, “*daha istekli söyledim*”, “*ders eğlenceli oldu*”, “*gitarla eşlik çok hoşuma gidiyor*” gibi yanıtlar bulunmaktadır. Bu bağlamda gitara uyarlanmış okul şarkılarının müzik derslerinde kullanılmasına ilişkin katılımcı öğrencilerin olumlu tutum içinde olduğu ve gitarın eşliği ve ezgiyi duyurmasına ilişkin öğrencilerde farkındalık kazandırdığı söylenebilir.

Gitara uyarlanmış okul şarkılarının müzik derslerinde kullanılmasının öğrencilerin şarkı ezgisini doğru seslendirmelerine etkisinin belirlenebilmesi amacıyla öğrencilere “*Şarkının ezgisini gitardan duyabildin mi?*”, ardından “*Ezgiyi gitardan duyman şarkıyı daha kolay söylemene yardımcı oldu mu?*” soruları yöneltilmiştir. Yanıtlar, aşağıdaki çizelgelerde görülmektedir.

Tablo 4. *Şarkının ezgisini gitardan duyabilmeye ilişkin öğrenci görüşleri*

Katılımcı	Öğrenci İfadeleri
Ö1	<i>Ezgiyi duyabiliyorum ama bazen duyamıyorum bu uygulamada çok iyi duydum.</i>
Ö2	<i>Duyabiliyorum.</i>
Ö3	<i>Bestesini duyduk ve daha iyi anladık.</i>
Ö6	<i>Ezgiyi duydum. En çok da neşeli günler şarkısında duydum.</i>
Ö7	<i>Ezgiyi duyabildim ritmi hissettim.</i>
Ö8	<i>Ezgiyi duyabildim.</i>
Ö9	<i>Ezgiyi bazen duydum</i>

Gitara Uyarlanan Okul Şarkılarının Müzik Derslerinde Kullanılabilirliği

- Ö10 *Gitardan ezgiyi fazla duymadım*
Ö12 *Şarkının ezgisini gitar sayesinde duydum*
Ö13 *Gitardan notaları duydum*
Ö15 *Ezgiyi duyabiliyordum*
Ö17 *Şarkıyı gitardan duydum daha iyi oluyor*
Ö18 *Ezgiyi duyabildim*
Ö19 *Şarkının notasını duyabiliyorum*
Ö20 *Ezgiyi duyabiliyorum*
Ö21 *Bence gitar hem çalıyor hem de şarkı söylüyor gibi*
Ö22 *Şarkıyı çalarken ezgiyi hissediyorum*
Ö23 *Gitar olunca ezgiyi duyabiliyorum*

Katılımcı öğrencilerin büyük çoğunluğu (16 öğrenci) şarkının ezgisini gitardan duyabildiğine ilişkin görüş bildirmiştir. Görüş bildiren katılımcı öğrencilerden Ö1, Ö12, Ö17, Ö23 ezgiyi gitar sayesinde duyduklarını; “Gitar olunca ezgiyi duyabiliyorum”, “Gitar sayesinde duydum”, “Bu uygulamada çok iyi duydum”, “Şarkıyı gitardan duyuyorum” gibi yanıtlar vermiştir. Bazı katılımcı öğrenciler ise ezgi duyma konusunu, “Ezgiyi hissediyorum”, “Bestesini duyduk”, “Gitardan notaları duydum”, “Şarkının notasını duyabiliyorum” gibi yanıtlarla dile getirmiştir.

Tablo 5. *Ezgiyi gitardan duymanın şarkıyı söylemeye katkısına ilişkin öğrenci görüşleri*

Katılımcı	Öğrenci İfadeleri
Ö1	<i>Şarkıyı daha iyi söylememe yardımcı oluyor.</i>
Ö2	<i>Daha rahat söylüyorum gitar destek oluyor.</i>
Ö3	<i>Bu şekilde daha rahat söylüyorum.</i>
Ö6	<i>Gitarla şarkı söylemek daha güzel.</i>
Ö7	<i>Şarkı söylemem daha güzelleşti daha kolaylaştı.</i>
Ö8	<i>Ezgiyi duyabildiğim için daha rahat söylüyorum.</i>
Ö9	<i>Şarkı söylemeyi hep seviyorum bu şekilde de güzel.</i>
Ö10	<i>Evet hocam daha kolay oluyor şarkı söylemek.</i>
Ö12	<i>Böyle daha kolay şarkı söyledim.</i>
Ö13	<i>Böyle daha rahat söylüyorum daha iyi oluyor.</i>
Ö15	<i>Evet hocam daha kolay söylüyorum gitar bize destek oluyor.</i>
Ö17	<i>Şarkıyı gitardan duyduğum için daha iyi oluyor.</i>
Ö18	<i>Şarkı söylememe çok da yardımcı olduğunu söyleyemem.</i>
Ö19	<i>Şarkının notasını duyabiliyorum daha rahat söylüyorum org ya da gitar olduğundan daha rahat söyleyebiliyorum şarkıları.</i>

E. Bahadır AYYILDIZ-Ali ERİM

- Ö20 *Daha rahat söylüyorum.*
- Ö21 *Bence gitar hem çalıyor hem de şarkı söylüyor gibi biz de rahat söylüyoruz.*
- Ö22 *Bu şekilde herkes daha güzel söylüyor.*
- Ö23 *Gitar olunca daha sesli oluyor gibi daha kolay oluyor.*

Çizelge 5'e bakıldığında katılımcı öğrencilerin büyük çoğunluğunun ezgiyi gitardan duymanın şarkı söylemelerine yardımcı olduğuna ilişkin görüş bildirdiği görülmektedir. Genel olarak verilen yanıtlar, "daha rahat, daha kolay, daha güzel, daha iyi söylememize yardımcı oluyor" gibi ifadeleri içermektedir. Katılımcılardan Ö2 ve Ö15 gitarın şarkı söyleme konusunda destek olduğunu; Ö6, gitar ile şarkı söylemenin daha güzel olduğunu; Ö17 ve Ö19, şarkının ezgisi gitardan duyulduğu için daha rahat söylendiğini söylemiştir.

Bu bulgular, gitara uyarlanmış okul şarkılarının müzik derslerinde kullanılması sırasında öğrencilerin çoğunlukla gitardan ezgiyi duyabildiğine ve bu şekilde ezgiyi duymanın şarkı söyleme etkinliklerine destek olduğuna işaret etmektedir.

Gitara uyarlanmış okul şarkılarının müzik derslerinde kullanılmasının müzik dersine ilişkin ilgilerini artırmaya etkisi belirlenebilmesi amacıyla öğrencilere ilk olarak "Dersin bu yöntemle yapılması derse ilgini artırdı mı?"; ardından "Gitarın gelecekteki müzik derslerinizde böyle kullanılmasını ister misin?" soruları yöneltilmiştir. Yanıtlar aşağıdaki çizelgede görülmektedir.

Tablo 6. *Gitara uyarlanmış okul şarkılarının müzik dersine ilgiyi ve isteği artırıp artırmadığına ilişkin öğrenci görüşleri*

Katılımcı	Öğrenci İfadeleri
Ö1	<i>Dersler hep bu şekilde olsun isterim.</i>
Ö2	<i>Zaten müzik dersini seviyorum, bu şekilde daha da güzel.</i>
Ö3	<i>Gitar hep böyle olsun derslerde.</i>
Ö6	<i>Derslerde hep gitar olsun.</i>
Ö7	<i>Gitar derslerde hep böyle kullanılsın gitarı çok seviyorum, çalmak istiyorum, ilerde müzik öğretmeni olmak istiyorum.</i>
Ö8	<i>Müzik derslerinde gitar her zaman kullanılsın isterim.</i>
Ö9	<i>Şarkı söylemeyi seviyorum, gitar çalmak da çok istiyorum.</i>
Ö10	<i>Hep gitar kullanılsın isterim.</i>
Ö12	<i>Müzik dersini genelde severim ama bu uygulama daha eğlenceliydi, müzik dersleri hep böyle olsun.</i>
Ö13	<i>Gitar hep olsun, gitarı seviyorum.</i>
Ö15	<i>Gitarla dersler çok güzel oluyor, hep kullanılsın zaten gitarım da var çalmaya çalışıyorum.</i>

Gitara Uyarlanan Okul Şarkılarının Müzik Derslerinde Kullanılabilirliği

Ö17	<i>Gitara hep kullanılsın, gitarı çok seviyorum ama orgu da seviyorum.</i>
Ö18	<i>Müzik dersini seviyorum. Benim için enstrüman fark etmez org da olur gitar da ikisini de seviyorum.</i>
Ö19	<i>Gitara hep olsun isterim.</i>
Ö20	<i>Ders gitarla daha güzel geçiyor.</i>
Ö21	<i>Gitara her ders olsun isterim.</i>
Ö22	<i>Gitara hep bu şekilde kullanılsın.</i>
Ö23	<i>Müzik dersini seviyorum ve gitarla daha güzel, gitar hep derslerde böyle kullanılsın.</i>

Katılımcı öğrencilerin tamamı müzik dersinde okul şarkılarına gitarla eşlik yapılmasına ilişkin olumlu görüş bildirmiştir. Öğrencilerinin bir kısmının (Ö1, Ö3, Ö7, Ö12, Ö22, Ö23) gitarın derslerde hep bu şekilde kullanılsın; bir kısmının (Ö2, Ö12, Ö20, Ö23) gitarla dersler daha güzel, daha eğlenceli; bir kısmının (Ö7, Ö9, Ö15, Ö17) ise gitarı çok seviyorum, ben de gitar çalmak istiyorum biçiminde yanıt verdikleri görülmüştür. Ayrıca öğrenciler genel olarak müzik dersini sevdiklerini belirtmiştir.

Öğrencilerin genel anlamda müzik dersine karşı olumlu tutum içinde olduğu, bununla birlikte gitara karşı ilgilerinin yoğun olduğu ve çoğunluğunun gitar çalmak istediği anlaşılmıştır. Ancak öğrencilerin müzik derslerine ilgisinin olumlu olmasında gitara uyarlanmış okul şarkılarının payının ne kadar olduğu açık değildir. Öğrencilerin gitara uyarlanmış okul şarkılarında gitarın işlevi ile gitarın okul şarkısına yalnızca akorlarla eşlik işlevi arasındaki farkı ayırt edip edemedikleri anlaşılamamaktadır.

Uygulayıcı Öğretmenle Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

Uygulayıcı öğretmenle yapılan görüşmede, uygulama sürecine, uyarlamaların çalınabilirliğine ve sınıf ortamında kullanılabilirliğine, öğrencilerin gitara ilişkin farkındalığına ve öğretmenin mesleki doyumuna yönelik sorular sorulmuştur. Görüşmeden elde edilen bulgular dört başlık altında toplanmıştır:

Öğretmenin Uygulama Sürecine İlişkin Genel Değerlendirmeleri

Uygulama sürecine ilişkin genel değerlendirmelerde bulunan uygulayıcı öğretmen, gitara uyarlanan okul şarkılarıyla ders yapmanın pek çok olumlu yanına değinmiştir:

“Ders sürelerimiz 40 dakika ve bu süre içerisinde dersi aktif olarak tamamlayabilmemiz için bir eşlik çalgısı kullanmak durumundayız. Derslerimizde piyano ya da gitar eşlik zaten yapıyorum. Ancak bu çalışma daha önce uygulamadığım bir çalışmaydı. Gitarı genelde akor eşlik çalgısı olarak kullanıyordum (ritim ya da arpejlerle). Fakat ezgiyi duyurmak istediğimizde çocuklara piyano-org eşliğiyle ezgiyi duyurmayı tercih ediyordum. Ama şimdi burada gitar hem eşlik hem de solo bir çalgı olarak kullanıldı. Okul şarkılarının klasik gitar uyarlamaları çocuklara ezgi ve akor eşliğini aynı anda duyurarak

E. Bahadır AYYILDIZ-Ali ERİM

şarkılara eşlik edebilme açısından verimli olduğuna, çocuklara ezgiyi aktarma ve zamanı kullanma açısından ders uygulamalarını oldukça başarılı geçtiğine inanıyorum.”

Öğretmenin özellikle ezgiyi çok sesli duyurmanın sağladığı yararlar üzerinde durduğu görülmektedir. Bu durumun şarkı söyleme etkinliklerinde öğrencilere destek olduğunu ve ton dışına çıkarak söylemeyi önlediğini ifade etmektedir. Buna ilişkin açıklamaları aşağıda görülmektedir:

“Ortaokullarda çocukların ergenliğe adım atmasıyla birlikte şarkı söylerken seslerde kaymalar fazlalaşıyor. Bu yüzden onların seslerini tek bir çizgide götürmek için ezgiyi duyurmak daha faydalı oluyor. Şarkı söylerken altta çalınan ezgiyi duymaları öğrencilerin detone olmamasını sağlıyor, bir nevi destek oluyor. Ayrıca ben müzik derslerinde karaokenin kullanılmasından yana değilim. Çocukların söyleyeceği şarkıları canlı canlı duymasını ve bu şekilde seslendirmelerini daha doğru bir kulak eğitimi olduğunu düşünüyorum. Karaoke onları bir tembelliğe itiyor. Hatta yaptığımız uygulamada çocuklar çalarken sadece söylemiyorlar aynı zamanda flütle çalarak ezgiyi takip edebiliyorlar. Demek ki öğrenciler burada ritimsel bir hataya düşmüyor.”

Diğer yandan ezgiyi duyurma adına ikinci bir çalgıya ihtiyaç duymadan piyanoda olduğu gibi gitarın kullanılmasının yararlı olduğundan bahsetmektedir:

“Bu uyarlamalar bizim derste ikinci bir çalgıya gerek duymamamız açısından oldukça önemliydi. Gitarı akor eşlik çalgısı olarak kullandığında ezgiyi duyurmak için ikinci bir çalgıya ihtiyaç duyuyordum ya da gitarda solo olarak çalıp ezgiyi duyurmak istiyordum. Şimdi klasik gitar düzenlemesi yapıldığında bu okul şarkılarının gördük ki aynı piyanoda olduğu gibi hem ezgiyi hem akor eşliği doyumlu olarak duyuyor, öğrenciler hem de aynı zamanda çocuklara eşlik de edebiliyorsun.”

Uygulayıcı öğretmenin değerlendirmeleri incelendiğinde;

- gitara uyarlanmış okul şarkılarıyla ders yapmanın öğretmen açısından verimli olduğu,
- gitar ile hem eşliği hem ezgiyi aynı anda duyurmanın özellikle ezgiyi aktarma ve zaman kullanımı açısından derse katkı sağladığı,
- ezgiyi çok sesli duyurmanın şarkı söyleme etkinliklerinde öğrencilere destek olduğu ve ton içinde söylemeye yardımcı olduğu,
- ikinci bir çalgıya ihtiyaç duymadan gitar üzerinde okul şarkılarının eşlik yapılmasının öğretmen açısından kullanışlı olduğu görüşleri öne çıkmaktadır.

Gitara Uyarlanan Okul Şarkılarının Müzik Derslerinde Kullanılabilirliği

Öğretmenin Uyarlamaların Çalınabilirliğine ve Sınıf Ortamında Kullanılabilirliğine İlişkin Görüşleri

Uygulayıcı öğretmen, gitar uyarlamalarını seslendirme ve derse hazırlanma sürecine ilişkin görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Uyarlamaları bana gönderdiğinde bu çalışmaların nasıl uygulanabilirliğiyle ilgili bir düşünce oluştu. Hangi sınıf düzeyinde neler yapabileceğimizi konuşmuştuk. Genelde piyano eşlik yaptığım bir sınıfı tercih ettik. Uyarlamaları önce armonik açıdan nota üzerinde inceledim. Derecelendirmeleri gözden geçirdim. Eksikliklerin giderilmesi ya da bu çok iyi olmuş dediğim yerler oldu. Düzenlemeler açık uçlu hale getirilmiş gibi hissettim. Uygulayacak olan kişi yaptığın uyarlamalara kendi yaratıcılığını ve kendi varyasyonları da katabilir. Bu düzenlemeleri istediği ölçüde şekillendirebilir.”

Bu açıklamalardan anlaşılacağı gibi, gitar uyarlamalarının müzik öğretmeninin kendi müzikal birikimine ve gereksinimlerine göre düzenleyebileceği bir araç olduğu söylenebilir.

Uygulayıcı öğretmen, uyarlamaları seslendirmede zorlanmadığını ancak bunu kendi birikimi ile ilgili olabileceğini ifade etmektedir:

“Çalışmalar beni zorlamadı kesinlikle. Şarkıları çaldım ve çeşitli dipnotlarımı seninle paylaştım. Uygulanabilirlik ve çalınabilirlik anlamında kişisel olarak oldukça rahat ettim. Tabi ki bu durum, çalgıyla olan birlikteliğimle alakalı. Öğretmenin enstrümanına ait birikimiyle bağlantısı olduğu düşüncesindeyim.”

Ayrıca uygulayıcı öğretmen yapılacak uyarlamaların gereğinden fazla karmaşık ve zor olmaması gerektiğini de eklemektedir:

“... Zorluk derecesini ayarlamak oldukça önemli. Bir klasik gitar uyarlaması yapacağız diye okul şarkılarını bir bilinmezliğe itmek de yanlış olabilir. Bu uyarlamalar seviye konusunda iyi ayarlanmış ve güzel bir şablon olmuş. Kişinin beceri durumuna göre çalış kalitesine göre şekillendirilebilir, çalacak kişiler geliştirilebilir ya da daha basite indirilebilir.”

Öğretmen, uyarlamaların sınıf ortamında kullanılabilirliğine ilişkin özellikle sınıfın akustiği ve kullanılan gitarın kalitesi üzerinde durmuştur:

“Okullarımızın yapısı ve sınıf ortamındaki akustik oldukça önemli bir nokta. Birçok okulda da bunun yeterli olduğu söylenemez. Bu durumda öğretmenin çalgı kalitesi ve çalım düzeyinin önemli olduğunu düşünüyorum. Daha düşük kalitede bir gitarla çalınacaksa sorun yaşanabilir. Benim kullandığım gitar genel olarak oldukça iyi bir gitar olduğundan sınıf ortamında bir sorun yaşamadım. Çalım düzeyinden de bahsetmek gerek. Olabildiğince forte çalmaya çalıştım. Sınıfın tamamına duyurmak açısından forte çalımın önemli olduğunu

düşünüyorum.”

Uygulayıcı öğretmenin uyarlamaların çalınabilirliğine ve sınıf içinde kullanılabilirliğine ilişkin değerlendirmeleri incelendiğinde şu bulgular öne çıkmaktadır:

- *Uyarlamaların açık uçlu olduğu ve öğretmenlerin kendi müzik birikimlerine göre düzenlemeler yaparak kullanabilecekleri;*
- *Uyarlamaların çalım açısından zorlayıcı olmadığı,*
- *Uyarlamaların sınıf ortamında kullanılabilirlik anlamında bir sorun yaşanmayacağı, öğretmenin çalım düzeyinin (forte) ve çalgı kalitesinin önemli olduğu söylenebilir.*

Öğrencilerin Gitara İlişkin Farkındalığına Yönelik Öğretmenin Görüşleri

Uygulayıcı öğretmen, gitara uyarlanmış okul şarkılarının müzik dersinde kullanılmasıyla birlikte, öğrencilerin gitarın çok sesli eşliğini (ezgiyi ve eşliği aynı anda duyurmaya) fark ettiklerini gözlemlediğinden ve öğrencilerin öğretmen çalgısı olan gitara ilgisinin arttığından söz etmiştir:

“Öğretmen bir modeldir, öğrencinin ilgisi doğrultusunda farkındalık yaratmada başlıdır. Dolayısıyla öğretmenin çaldığı çalgıya karşı öğrenci zaten bir duyarlılık kazanıyor, ilgileniyor. Klasik gitar düzenlemesini de çaldığımızda öğrenciler gitarın hem akor eşliğini hem de şarkı ezgisini aynı anda duyabileceği bir enstrüman olduğunu anladı ya da hissetti. Hatta şunu da söyledikleri oluyor sanki iki enstrüman çaldığını ama bunu tek bir enstrümandan nasıl çıkabildiğini merak ediyor. Ve bu uyarlamaların bu farkındalığı yaratma adına öğrencilerin gitara ilgisinde olumlu anlamda değişiklikler olduğu görüşümdedir. Senin de gördüğün gibi birçok öğrenci gitar çalmak istiyor.”

Bunlara ek olarak uyarlamaların öğrencilerin kulak gelişimine katkı sağladığını söyleyen öğretmen;

“Evet, bu durum bence çocuğun kulak gelişiminde önemli. Ezginin üzerindeki diğer sesleri duyması çocuğun aynı zamanda çok sesliliğe adım atması, akor kavramını daha iyi anlayabilmesine sebep oluyor. Seslerin üzerine farklı sesler geldiğinde ayırt edebilme özelliğini kazanıyor.” demiştir.

Uygulayıcı öğretmenin süreç sonunda öğrencilerin gitar farkındalığı kazanmasına ilişkin değerlendirmeleriyle şu bulgulara ulaşılmıştır:

- Uygulayıcı öğretmene göre uyarlamaların öğrencilerin klasik gitarı tanıması ve farkındalık yaratması adına olumlu bir etkisi olmuştur. Ayrıca öğrencilerin büyük bir kısmı gitara ilgisi artmıştır.
- Uyarlamaların öğrencilerin kulak gelişimine katkı sağladığı ve çok sesliliği ayırt ettikleri gözlemlenmiştir.

Gitara Uyarlanan Okul Şarkılarının Müzik Derslerinde Kullanılabilirliği

Öğretmenin Kendi Mesleki Doyumuna İlişkin Görüşleri

Uygulayıcı öğretmen, “Enstrümanınızı bu şekilde kullanarak ders yapmanın mesleki doyum anlamında nasıl bir dönütü oldu?” sorusuna ilişkin yanıtında şunlar üzerinde durmuştur:

“Kendim zaten yıllardan beri klasik gitar çalıyorum. Lisans döneminde de ana çalgım gitardı. Fakat gitarı derste bu şekilde kullanmıyordum. Klasik gitar çalıyordum ama genelde derslerde akor eşlik olarak kullanıyordum. Ama bu çocukların gitar müziğini tanımada yeterli olmuyordu tek yönlü olarak tanıyordu. Mesleki açıdan da bu şekilde dersi işlemek ayrı bir müzikal tatmin duygusu oluşturdu. Akademik hayatımı da dahil olmak üzere yıllardan beri derslerde çaldığımız ve çalıştığımız formatında gitarı müzik derslerinde kullanmak mesleki anlamda bir bütünlük oluşturdu. Aynı zamanda klasik gitar çalımdan uzaklaşmamış oldum.”

Bu görüşlerden yola çıkarak, katılımcı öğretmenin gitarı eğitim yaşamında çalıştığı biçimde derste de kullanmanın mesleki anlamda bir bütünlük oluşturduğunu; bunun da mesleki açıdan ayrı bir müzikal doyum duygusu oluşturduğu söylenebilir.

Sonuç ve Değerlendirme

Gitara uyarlanmış okul şarkılarının kullanıldığı derslerde öğretmenin gitarla yaptığı eşliğe ilişkin katılımcı öğrencilerin büyük çoğunluğunun gitarın okul şarkısına eşlik ederken ezgiyi duyurmasına ilişkin farkındalık içinde oldukları, öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucunda anlaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin öğretmenlerinin şarkılara gitarla eşlik etmesine ilişkin olumlu tutum içinde oldukları görülmüştür.

Diğer yandan uyarlamaların müzik derslerinde kullanılmasının öğrencilerin şarkı ezgisini doğru seslendirmelerine destek olduğu ve bu şekilde şarkı söylemelerinin daha kolay olduğu yönünde görüşler öne çıkmıştır. Bu bulgulardan yola çıkarak öğrencilerin büyük çoğunluğunun şarkının ezgisini gitardan duyabildiği ve bu şekilde ezgiyi duymanın şarkı söyleme etkinliklerine destek olduğu söylenebilir.

Uygulayıcı öğretmenle yapılan görüşmeler yoluyla uyarlamalarda ezgiyi ve eşliği aynı anda duyurmanın öğrencilerin şarkı söyleme etkinliklerinde ton içinde kalmalarına destek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcı öğrenciler ile uygulayıcı öğretmenden elde edilen bulgular birleştirildiğinde bu uyarlamaların derslerde kullanılmasının öğrencilere şarkı söylerken destek olduğu, öğrencilerin ton içinde kalmasını sağladığı ve öğrencilere ezgiyi aktarmanın daha rahat olduğu görülmüştür.

Uyarlamaların müzik derslerinde kullanılmasının öğrencilerin derse ilgisine ve güdülenmesine etkisi ele alındığında ise öğrencilerin gitara karşı ilgisinin yoğun olduğu, bununla birlikte müzik dersini sevdikleri görülmüştür. Yapılan uygulamayla

öğrenciler için şarkı söyleme etkinliklerinin daha eğlenceli hale geldiği ve böylece öğrencilerin müzik dersine karşı ilgilerinin arttığı söylenebilir.

Gitara uyarlanmış okul şarkılarının müzik derslerinde çalınabilirliği ve kullanılabilirliği irdelendiğinde uyarlamaların gitarla seslendirilmesinde uygulayıcı öğretmenin zorlanmadığı ve kolayca çalabildiği anlaşılmıştır. Ayrıca uyarlamaların açık uçlu olduğu düşüncesiyle öğretmenin de uyarlamalara katkıda bulunabileceği; gitar ile hem eşliği hem ezgiyi aynı anda duyurmanın özellikle ezgiyi aktarma ve zaman kullanımı açısından derse katkı sağladığı; ikinci bir çalgıya ihtiyaç duymadan gitarla okul şarkılarına eşlik edilmesinin öğretmen açısından ergonomik olduğu; uyarlamaların sınıf ortamında güçlü (forte) çalınarak duyurulabileceği ifade edilmiştir.

Uyarlamaların öğrencilerde bir çalgı olarak gitara ilişkin farkındalık yaratmasıyla ilgili uygulayıcı öğretmenin değerlendirmeleri ele alındığında, öğrencilerin klasik gitarın sadece akor eşlik yapan bir çalgının dışında hem akoru hem ezgiyi aynı anda duyurabilecek bir çalgı olduğunu görmesinin bu farkındalığı yaratma adına önemli bir işlevi olduğu görüşü öne çıkmıştır. Bu bağlamda gitara uyarlanmış okul şarkılarının öğrencilerin klasik gitarı tanıma ve bu farkındalığı yaratmada etkili bir araç olduğunu söylemek olanaklıdır.

Son olarak müzik derslerinde okul şarkılarını gitarla çok sesli çalmanın öğretmenin doyumlu müzik dersi yapma algısına etkisi incelendiğinde, katılımcı öğretmenin gitarı eğitim yaşamında çalıştığı biçimde derste de kullanmasının, onda mesleki anlamda bir bütünlük yarattığı, bunun da mesleki açıdan ayrı bir müzikal tatmin duygusu oluşturduğu ileri sürülebilir.

Sonuç olarak gitara uyarlanmış okul şarkıları müzik derslerinde kullanıldığında öğrencilerin gitara ilişkin farkındalığının arttığı; şarkının ezgisini daha iyi duyabilmelerine ve böylece şarkıyı ton içinde seslendirebilmelerine yardımcı olduğu; öğrencilerin çalgı olarak gitara ve müzik dersine ilgilerinin arttığı; uyarlamaların gitarla çok sesli çalınabilmesi sayesinde müzik öğretmenin dersi daha verimli yürüttüğü ve çalgısını daha etkin kullandığı söylenebilir.

Sonuçlar bağlamında araştırmacılara şu öneriler sunulmuştur:

- Araştırmada dört okul şarkısının gitar uyarlamaları yapılmıştır. Bu uyarlamalar çoğaltılıp gitara uyarlanmış okul şarkıları başlıklı bir dağarcık oluşturularak müzik öğretmenlerine sunulabilir.

- Bu araştırma ortaokul 6. sınıf müzik dersi kazanımları ölçüt alınarak yapılmıştır. Aynı araştırma farklı dersler ve sınıflar için de yapılabilir.

- Müzik öğretmenliği anabilim dallarında *Bireysel Çalgı (Gitar)* ve *Okul Çalgıları* dersinde, okul şarkılarının gitar uyarlamalarına yönelik çalışmalar yapılabilir.

Gitara Uyarlanan Okul Şarkılarının Müzik Derslerinde Kullanılabilirliği

Kaynakça

Aksoy, D. (2014). Eylem araştırması: eğitimsel uygulamaları iyileştirme ve değiştirmede kullanılacak bir yöntem. *Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi*, 36 (36), 474-489.

Karasar, N. (2003). *Bilimsel araştırma yöntemleri (12. Baskı)*. Ankara: Nobel Yayınları.

Kıvrak, Y. (2003). *Müzik eğitimi çalgılarımız*. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu, İnönü Üniversitesi, Malatya, 62-64.

Köz, E. (2007). *İlköğretim ikinci kademede görev yapan bireysel çalgı eğitimi (gitar) alanı mezunu müzik öğretmenlerinin okul şarkılarına eşlik etmede karşılaştıkları problemler ve çözüm önerileri*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Küçüköncü, Y. (2006). *Türk eğitim sistemindeki yeniden yapılanma sürecinde müzik öğretmeni modelleri*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Denizli.

MEB (2017). *6. sınıf ortaokul müzik dersi kitabı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı
MEB (2018). *Müzik dersi öğretim programı (İlkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.

Önder, C. Ş. ve Yıldız, G. (2008). Klasik gitar eğitiminin boyutları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 115-133.

Uçan, A. (1990). *Orta öğretim kurumlarında müzik öğretimi ve sorunları*. Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları Öğretim Dizisi.

Yıldırım, A. Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yungul, O. (2008). *Okul şarkılarının gitar ile eşliklenmesinde örnek bir model*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Extended Abstract

Introduction

Teaching melody in song teaching is provided by note reading and (or) learning by ear. In this process, the guitar's announcement of the melody in a single voice supports the teaching. However, to announce only the melody means that all the features of a musical instrument such as guitar having accompaniment function are not used. When the melody is announced by guitar and accompaniment sounds, it will add a different dimension to the teaching of songs. In this respect, it is envisaged that the use of school songs by adapting to the guitar as polyphonic can provide more effective song teaching and more functional use of the guitar in the lessons. In this study, considering these characteristics of guitar, it is aimed to adapt

the selected school songs to the guitar and to determine the effect of these adaptations on the quality of music lessons. For this purpose, it has been investigated how the music lessons planned with the guitar adapted to the guitar, the awareness of the teachers about the guitar instrument, the students singing the song melody correctly, increasing the interest of the students in the lesson and the effect of the teacher on the course satisfaction.

Method

The research is designed as action research. The study is carried out in Halise Türkkan Secondary School in Kartepe, Kocaeli. The reason to prefer Halise Türkkan Secondary School is the desire of the music teacher who participated in the preliminary interviews to join the study as a practitioner teacher. In this context, the study group consists of this music teacher and 24 students.

Firstly, in the process of data collection, guitar adaptations of 'Neşeli Günler', 'Yurdumda', 'Sevgi Çiçekleri' and 'Okula Başladık' songs which take place in the 6th grade music textbook that are taught in 2017-2018 academic year are made. As a result of researchers and practitioners' evaluating to select songs, two maqam and two tonal songs are selected. Adaptations are made by the first researcher and presented to expert opinions.

Through interviews with the practitioner teacher, data are collected about how the designed music lessons with school songs adapted to the guitar effect the awareness of the teacher about the guitar instrument, increasing the students' interest in the lesson and the teacher's satisfaction of teaching. In this process, "semi-structured interview form" is used.

Through interviews with the participating students, data are collected on whether designed music lessons with school songs adapted to the guitar have an effect on raising awareness of the guitar as an instrument and increasing the interest of students in the lesson. In this process, "semi-structured interview form" is used.

Researcher notes are kept during the course, in break times of the course and at the end of the course.

Descriptive analysis is used to analyze the data. The data are classified according to the research questions. Interview data for validity and reliability are analyzed by two researchers at different times. Afterwards, the researchers evaluate the interview data together and conduct a joint analysis.

Results

As a result of the interviews with the students, it is understood that the majority of the participant students are aware of the announcement of the melody while the guitar are accompanying the school song in lessons. In addition, it is seen that students have a positive attitude about the accompaniment of songs with guitar by the teacher. On the other hand, it has come to the forefront that the use of adaptations in music lessons helps students to sing the song melody correctly and it is easier for them to sing.

Gitara Uyarlanan Okul Şarkılarının Müzik Derslerinde Kullanılabilirliği

It is concluded that the simultaneous announcement of melody and accompaniment in the adaptations helps the students stay in tone in singing activities.

It is seen that the adaptations used in the lessons support the students while they are singing, keep the students in tone and it is more comfortable to convey the melody to the students.

When the effect of using the adaptations in music lessons on the interest and motivation of the students is taken into consideration, it is seen that the students have a great interest in the guitar and they love the music lesson.

It was understood that the adaptations are not difficult for the practitioner teacher to play with the guitar and can easily be played. In addition, it is stated that the adaptations are open ended and the teacher can contribute to the adaptations; the fact that both accompaniment and melody with guitar can contribute to the course, especially in terms of transferring and using time; it is ergonomic for the teacher to accompany school songs with guitar without the need for a second instrument; the adaptations can be announced and played strongly in the classroom environment.

Considering the evaluations of the practitioner teacher about adaptations that create awareness about guitar as an instrument on students, they recognize the classical guitar is an instrument that can announce both chord and melody at the same time to create this awareness. In this context, it is possible to say that school songs adapted to the guitar are an effective tool for the students to recognize the classical guitar and to create this awareness.

Finally, when the effect of playing school songs with guitar in music lessons on the teacher's perception of performing a saturated music lesson is examined, it can be asserted that the participant teacher's use of the guitar in the teaching as his own university education creates a professional integrity and this creates a sense of professional satisfaction.

As a result, it is seen that students' awareness about the guitar increases when school songs adapted to guitar are used in music lessons; it helps them to hear the song's tune better and thus perform the song in tone; it increases students' interest in guitar as an instrument and music lessons; thanks to the polyphonic adaptation of the guitar, the music teacher conducts the lesson more efficiently and uses his instrument more effectively.

In the context of the results, the following suggestions are presented to the researchers:

- Adaptations of the type used in the research can be reproduced as a repertoire titled school songs adapted for the guitar and presented to music teachers.

E. Bahadır AYYILDIZ-Ali ERİM

- This research has been made by taking the 6th grade music lesson acquisitions as a criterion. The same research can be done for different lessons and grades.

- Studies on guitar adaptations of school songs can be carried out in the Department of Music Teaching, Individual Instrument (Guitar) and School Instruments course.